**АКАДЕМИЧЕН СТАНДАРТ**
**ЗА УЧЕБНА ДИСЦИПЛИНА**
**„Сестрински грижи за родилка и новородено”**

## 1. Цел на обучението по дисциплината

„Сестрински грижи за родилка и новородено” е дисциплина в обучението на студентите, запознаваща ги с грижите и обгрижването на родилка и новородено след физиологично и патологично протекло раждане, първи и последващи грижи в лечебното заведение и дома, грижи за новородено с повишен риск, работа в детска стая и грижите за новородено в кувьоз, както и грижи за недоносени, ваксинации и имунизации на новородените и грижи при бременни и родилки с преклампсия и еклампсия.
Обучението по „Сестрински грижи за родилка и новородено” има за цел да запознае студентите – медицински сестри със:

- Основния понятиен апарат на дисциплината.
- Протичането на неусложнен, усложнен послеродов период и грижите за родилката.
- Същността и промените в неонаталния период.
- Работата в детска стая и грижите за новородени с повишен риск.
- Грижи за кожа, пъп и лигавици на новородено.
- Грижи за гърдите на родилката и помощ при кърмене и др.

Целта се съгласува с:

- мисията и концепцията за университета,
- обема и кредитния рейтинг на дисциплината (по системата ECTS), видни от учебния план;
- квалификационната характеристика на специалността;
- образователната степен (бакалавър).

Целта е съобразена с мястото на дисциплината „Сестрински грижи за родилка и новородено” в специалност “Медицинска сестра“ по значимост и по хронология в учебния план.

**Приоритетните цели на университета** като развитие на личностните качества на студентите, насърчаване инициативността им, създаване на навици за перманентно самообразование и умение сами да се учат, придобиване на ключови компетентности и умения, намират отражение в учебното съдържание на дисциплината, което е съобразено с тях.

## 2. Учебно съдържание на дисциплината

Темите и часовете на лекции, упражнения, са подредени хронологически така, че всяка следваща лекция и свързаните с нея упражнения да ползват вече изучена материя и понятия.

**Основни задачи на дисциплината:**

В края на обучението по дисциплината студентите трябва да са усвоили система от професионални знания, умения и навици за:

- клинично мислене, правилен подход в планирането и приложението на сестринските грижи при родилка и новородено;
- мотивиране и изграждане на оптимален модел на поведение за общуване с родилката;

- работа с основните видове медицински документация на електронен и хартиен носител;
- проследяване обратното развитие на гениталните органи на жената;
- оказване адекватни грижи за гърдите на родилката и помощ при кърмене;
- извършване грижи за кожа, пъп и лигавици на новородено.
- измерване, изследване и регистриране на основните жизнени показатели;
- за спазване правилата на асептиката и антисептиката в сестринската практика;
- и др.

**3. Предпоставки**

Студентът трябва да притежава фундаментални знания по „Биология“, „Химия“ и „Етика“ от образователните програми в гимназиите, както и по основни познания по „Анатомия“, „Физиология“, „Обща и клинична патология“, „Латински език“, „Микробиология“, „Клинична лаборатория“, „Биохимия и имунология“, „Акушерство и гинекология“, „Педиатрия и неонатология“ и др.

**4. Академични ресурси**

Академичният състав на Катедра по сестрински грижи включва 3 хабилитирани преподаватели. Двама професори по професионално направление 7.1 Медицина, научна специалност „Социална медицина и организация на здравеопазването и фармацията“ и един доцент по професионално направление 7.4 Обществено здраве, научна специалност „Управление на здравните грижи“. Трите хабилитирани преподаватели са със специалност „Медицинска педагогика“ и двама с втора специалност „Обществено здравеопазване“.

Нехабилитираните преподаватели са 15: 4-ма главни асистенти с докторска степен по професионално направление 7.4 Обществено здраве, научна специалност „Управление на здравните грижи“ и един по професионално направление 7.1 Медицина, научна специалност „Социална медицина и организация на здравеопазването и фармацията“. Двама асистенти, докторанти на самостоятелна подготовка. Двама старши преподаватели и 6 преподаватели, на един от които предстои защита на докторска степен.

Преподавателите от Катедрата имат придобити следните специалности: „Обществено здравеопазване“ имат 14 преподаватели, „Медицинска педагогика“- 4-ма, „Първични здавни грижи“- 3-ма, „Болнична хигиена превнции и контрол на инфекциите“- 2-ма.

Лекционният курс се изнася от трима хабилитирани преподаватели. До 30% от лекциите се възлагат на нехабилитирани преподаватели, с образователна и научна степен „Доктор“.

Упражненията и учебна (клинична) практика се водят от главни асистенти, асистенти, старши преподаватели и преподаватели, с базово образование по специалност „Медицинска сестра“ и ОКС „Магистър“ по „ Управление на здравните грижи “.

**5. Материални ресурси**

За лекциите по „Сестрински грижи за родилка и новородено” се използват по график аудиториите и учебните зали в Медицинския колеж и в МУ.

За практическите занятия по дисциплините Катедрата по сестрински грижи разполага с 8 специализирани учебно - практически кабинети (50 кв. м площ на един), всеки с по 16 работни места. Те са снабдени с учебни помагала, съвременно болнично обзавеждане, манекени и мулажи на ръце, на седалище, на торс; нови медицински апарати и инструментариум, и др. Всеки студент разполага в кабинета със свое работно място и има достъп до всички налични консумативи и учебни помагала.

## 6. Лекционно обучение

Катедрата осъществява учебно-преподавателска дейност по дисциплини на студенти от специалностите с:

- ✓ Бакалаварска степен: „Медицинска сестра”, включително чуждоезиково обучение; „Лекарски асистент“; „Управление на здравните грижи“;
- ✓ Степен професионален бакалавър: „Медицински лаборант“, „Рентгенов лаборант“, „Медицинска козметика“, „Рехабилитатор“, „Медицински оптик“
- ✓ Магистърска степен: „Управление на здравните грижи“, „РУСБЛ“, „Обществено здравеопазване и здравен мениджмът“, „Фармацевтичен мениджмънт“, „Мениджмънт на медикосоциалните дейности и обществено здравеопазване“ .

В Катедрата се осъществява и обучение по специализацията „Обществено здравеопазване“.

Лекциите се подготвят и изнасят по формата на мултимедийни презентации. Обемът и форматът на предоставяне на лекциите са избор на водещия лектор.

## 7. Учебно-практически занятия

Катедрата осъществява учебно-преподавателска дейност на медицински сестри, Учебно – практическите занятия се провеждат по групи в симулирана среда ( близка до болничната). За упражненията се предоставят методични указания, ръководства и тестове. Преподавателят демонстрира извършването на сестрински манипулации и дейности, за формиране на професионални умения за работа в болнична среда. Поставят се самостоятелни и екипни задачи. Дава се предимство на работа в екип, екипните дискусии. Проверява се подготовката на студента, както и получените знания и умения от проведеното упражнение.

## 8. Семинарни упражнения

Предварително от преподавателя се уточнява целта на семинарното занятие, на студентите се задават теми за самостоятелна извънаудиторна работа. Препоръчва се задължителна и допълнителна литература по темите, дават се методични указания какви наблюдения/опити трябва да се извършат и какви материали трябва да се подготвят. Студентите могат да работят, както самостоятелно, така и по групи. По време на семинарното упражнение се провежда дискусия с всички студенти, като всяка презентираща група защитава позицията си по темата.

## 9. Информационни ресурси. Основна литература. Сайтове

Преподавателят има разработени лекции и упражнения по дисциплината. Катедрата по сестрински грижи разполага и предоставя на студентите тестове и други учебни материали.

Представя се списък с основната и препоръчителна литература по дисциплината, по всяка нейна компонента (лекции, упражнения). Препоръчват се и интернет ресурси – чужди и национални, от които може да се намерят подходящи материали за подготовката на студента.

**ЛИТЕРАТУРА:**


1. Димитров А. и съавт. Акушерство. Медицинско издателство АРСО – София, 2020.
2. Евтимова Т, Дивитрова В. Специални сестрински грижи при нормално и патологично раждане. МУ – Варна, 2021г.
3. Сербезова И. Специални акушерски грижи за бременни, раждащи, родилки и новородени. Русе, 2014.
4. Сербезова И. Специални акушерски грижи при бременни и родилки със соматични заболявания. Русенски университет „Ангел Кънчев“, ISBN: 978-954-712-768-5, 2019г.
5. Слънчева Б и кол. Неонатология – Учебник за акушерки и медицински сестри. Изд. Лакс Букс, ISBN: 978-619-189-210-5, 2023г.
6. Литвиненко И, Авджиева – Тзавелла Д. Педиатрия. Изд. Арбилис, 2019.
7. Шмилев Т. и съавт. Справочник за диагностика и лечение на детските болести. МИ Райков, Пловдив 2021.
8. Шмилев Т, Спешна Педиатрия, Издател: МИР, Сити Център, 2025г.
9. Нормативна уредба за „Майчино и детско здравеопазване”/ Приложение 12 към НРД от Медицински дейности 2023 – 2025г.
   - https://www.nhif.bg/bg/nrd/2023-2025/medical 15.01.2026г.
   - Програма 'Детско здравеопазване' дейности на специалност по ' Детски болести' по програма 'Детско здравеопазване' за деца от 0-18год.
   - Програма 'Майчино здравеопазване'
10. https://plusmen.bg/ 20.06.2025г.
    - Имунизационен календар - **"Наредба за изменение и допълнение на Наредба № 15 от 2005 г. за имунизациите в Република България"** Наредбата е обнародвана в ДВ, брой 40 от 7 май 2024 г. Има проект на нова редакция, според който календарът ще бъде разширен (включване на RSV защита и хора на 60+ г.). Влизане в сила от 1 юли 2025 г. https://plusmen.bg/bg/mandatory-vaccination/calendar/2025 20.06.2025г.


## 10. Контролни работи

Студентите се натоварват динамично и интензивно през семестъра. Придобиването на знания, уменията и професионални компетенции е важен фактор за тяхната дълбочина, трайност и приложимост. Текущ контрол на знанията на студентите се провежда чрез тестове (минимум три в семестър). На студентите се предоставя своевременно информация и разяснения на резултатите от контрола. До 5 (пет) работни дни след обявяване на резултатите студентът има право да се запознае с работата си.

## 11. Самостоятелна подготовка и извънаудиторна работа на студента

Самостоятелната работа се ръководи от преподавателя (асистент, старши преподавател), който напътства студента, както в литературните източници, така и в методите на тяхното усвояване при изготвяне на реферат или презентация по избрана от студента или зададена от преподавателя тема.

## 11. Сътрудничество между преподавателите и студентите

Сътрудничеството се изразява в:

• Ангажираност на преподавателя към студента и неговата предварителна подготовка, текущи трудности по усвояване на материала.
• Използване на приемните часове за консултации.
• Включване на студентите в екипи по научни задачи, изследвания, проекти и др.

## 12. Изпити

Теоретичен изпит в края на VI семестър и комплексен държавен изпит.

## 13. Стандарти за оценяване

Стандартът за крайна оценка включва следните компоненти:

- цялостно отношение на студента по време на семестъра към изучаваната учебна дисципилна: включване в дискусии, изпълнение на практическите задачи, изразяване на собствено мнение за примери от практиката;
- резултати от дидактическия тест по време на изпита.

За дисциплината „Сестрински грижи за родилка и новородено” има разработени ясни стандарти за оценка.
Отличен (6) – за показани самостоятелно и логично мислене, самостоятелно и правилно извършване на практическите задачи, допълнителни ключови знания и умения; за отлично познаване на учебния материал, наличие на креативно мислене и добра езикова култура на изложението.

● Мн. добър (5) – за добре овладени ключови и допълнителни знания, добре овладени практически умения, осмислено и правилно разбиране на материала, показани добри умения за прилагане на наученото на практика, адекватно използване на научните понятия от изучаваната област, добра езикова култура;

● Добър (4) – за овладени допълнителни знания, добро познаване на материала, но без да може да развие наученото до самостоятелно мислене; овладени практически умения, сравнително добра езикова култура, но с допускане на неточности при използването на различни понятия и термини.

● Среден (3) – просто възпроизвеждане с липса на основни моменти и ключови познания по темата; несигурност при извършване на практически задачи, без готовност за самостоятелно използване на получените знания и самостоятелно извършване на манипулации; бедна езикова култура с допускане на много грешки.

● Слаб (2) – за показани оскъдни познания и допуснати груби грешки при извършването на конкретна манипулация, които не могат да бъдат база за следващите нива на обучение.

По време на първата лекция студентите се запознават с изискванията към тях за предстоящото изпитване в края на шести семестър.

## 15.Формиране на крайната оценка

Крайната оценка определя, в каква степен даденият студент е постигнал целта на обучението, поставена в началото. Тя е еднокомпонентна и включва:

- Оценка от теоретичен писмен изпит в VI семестър.

Компонентите участващи при формиране на оценката и коефициентите на значимост за всяка дисциплина се определят от Академичния съвет с приемане на настоящия академичен стандарт на дисциплината.

## 16. Документиране, съхранение на резултатите и контрол на дейността по оценяването

Оценяваните студенти имат правото и задължението да се информират за регламента, процедурите и резултатите от оценяването, да предявяват претенции и жалби при неспазване на настоящите правила.

• Правото на студента по смисъла на предходната точка е в сила в случаите на установени технически пропуски или грешки (например при изчисляване или нанасяне на оценките), както и при сериозни основания за разминаване на фактически показаните знания, умения и компетентности и получената крайна оценка за тях.

• Допускат се корекции на оценките в случаите по предходната алинея в студентската книжка, изпитния протокол или по партидата в главната книга само от титуляра на дисциплината.

• Евентуални спорове и претенции от страна на студентите се отправят писмено към оценяващия екип, който следва да даде аргументиран отговор до края на следващия работен ден.

• Установени и доказани случаи на сериозно нарушаване на правата на студента при оценяването на неговите знания, умения и компетентности се отнасят чрез писмена жалба до Зам. ректора по КА.

Изпитните материали се съхраняват и се предоставя възможност на студентите да се запознаят с тях и основанията за оценка по ред и процедура обявени предварително. Периодът, в който се осигурява достъп на студентите до изпитните материали и резултати, е не по-дълъг от 5 (пет) работни дни след датата на изпита.

Характеристиката на дисциплината „Сестрински грижи за родилка и новородено” се предоставя на студента в началото на обучението. Това е в съответствие с ЗВО чл. 56. ал. 1: „преподавателите са длъжни да разработят и да оповестят по подходящ начин и описание на водения от тях лекционен курс, включващо заглавия и последователност на темите от учебното съдържание, препоръчителната литература, начин на формиране на оценката и форма на проверка на знанията и уменията “.

*АС по учебната дисциплина „Сестрински грижи за родилка и новородено" е приет и утвърден на Редовно заседание на катедрен съвет на Катедрата по сестрински грижи, ФОЗ, МУ-Пловдив с Протокол № 2 от 09.03.2026г.*

Проф. Даниела Танева, дм ……..
Ръководител Катедра по сестрински грижи
ФОЗ, МУ-Пловдив